

ارزشیابی عملکرد مربیان امورتربیتی

● مقدمه

ارزیابی از عملکرد مربیان امورتربیتی، از کارسازترین شیوه‌هایی است که برنامه‌ریزی تربیتی برای مدارس را تسهیل می‌نماید. گزارش حاضر، چکیده تحقیق وسیعی است که چند سال پیش برای بررسی میزان موفقیت مربیان در ابعاد مختلف وظایف خود صورت گرفته است. هر چند که با تحقیقی مشابه باید چگونگی تغییرات این موفقیت را مورد بررسی قرار داد ولی از آنجا که خوانندگان این مقاله براساس تجربیات و گزارشهای کارهای انجام شده می‌توانند وضع کنونی را با نتایج این تحقیق مورد مقایسه قرار دهند، گزارش حاضر به جناب می‌رسد تا مربیان محترم امورتربیتی را نسبت به چگونگی انجام وظایف و موفقیتها با عدم موفقیتهای خود واقف گردانند.

● در این تحقیق عملکرد مربیان امورتربیتی در ۴ زمینه مورد ارزشیابی قرار گرفته است:

الف- آموزش دینی و قرآن

ب- آموزش مسائل سیاسی و مقابله با انحرافات سیاسی

ج- حل مشکلات رفتاری و تربیتی دانش‌آموزان

د- فعالیتهای فرهنگی و هنری مدارس

این تحقیق در سطح مناطق و شهرستانهای استان تهران انجام گرفته است.

● ملاکهای ارزشیابی در هر یک از زمینه‌های چهارگانه:

الف) زمینه آموزش

- ۱- افزایش دانش و اطلاعات دینی دانش‌آموزان
- ۲- ایجاد علاقه و هدایت دانش‌آموزان در عمل به احکام اسلامی
- ۳- توانایی کلاس‌داری
- ۴- اخلاق و رفتار (مربی)
- ۵- ارتباط و کمک‌گیری دانش‌آموزان از مربیان در مسائل دینی

۶- بکار بردن روشهای متناسب آموزشی

۷- دانش و اطلاعات در زمینه‌های مورد تدریس

ب) ملاکهای ارزشیابی در زمینه مسائل سیاسی

- ۱- افزایش دانش و بینش سیاسی دانش‌آموزان
- ۲- ایجاد علاقه و حساسیت نسبت به مسائل سیاسی
- ۳- مقابله با انحرافات و مشکلات سیاسی
- ۴- عمل حساب شده و سنجیده در برخورد با سئوالات و مشکلات سیاسی دانش‌آموزان
- ۵- میزان ارتباط و کمک‌گیری دانش‌آموزان از مربیان در رابطه با مسایل سیاسی
- ۶- توانایی تجزیه و تحلیل مسائل سیاسی

ج) ملاکهای ارزشیابی در زمینه حل مشکلات رفتاری

- ۱- درک نیازهای عاطفی و روانی دانش‌آموزان (توسط مربیان)
- ۲- میزان اطلاع مربی از مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان

تعداد نمونه از هر کدام از جمعیت‌های فوق در جدول آمده است.

* یافته‌های (نتایج) تحقیق

عملکرد مریبان در هر یک از ابعاد مورد سؤال در مقیاس ۵ درجه‌ای (از نمره ۱ الی ۵ قضاوت منفی تا بیشترین میزان موفقیت) توسط پاسخ دهندگان درجه بندی گردید. پاسخها به گونه زیر مدرج وارزشیابی گردیده‌اند:

از امتیاز ۱ تا ۱/۸۰: مخالف، منفی، به هیچ وجه، فقدان موفقیت
از امتیاز ۱/۸۱ تا ۲/۶۰: ضعیف‌ترین، کمترین، پایین‌ترین حد موفقیت

از امتیاز ۲/۶۱ تا ۳/۴۰: متوسط

از امتیاز ۳/۴۱ تا ۴/۲۰: موفق، زیاد، مفید

از امتیاز ۴/۲۱ تا ۵: موفق‌ترین (بیشترین، مفیدترین) حد موفقیت

زن	مرد	متوسطه	راهنمایی	
۲۰	۷۵	۶۲۸	۱۴۴۷	دانش‌آموز
۳۰۶	۳۲۵	۱۸۴	۴۱۶	معلم
۶۵	۶۶	۳۸	۸۱	مدیر
۹۵	۶۵	۴۷	۱۰۹	مربی

الف- مسائل آموزش دینی و قرآن

براساس نتایج حاصله از منابع ششگانه تحقیق و نتایج کلی ملاکهای ارزیابی میانگین کل امتیازها در فعالیتهای آموزشی، معادل ۳/۷۰ می باشد، یعنی موفقیت در حد زیاد. میزان این موفقیت در سؤال کلی و جامع از ۶ منبع تحقیق برای امر آموزش ۴/۰۳ گزارش گردیده است.

۳- رابطه صمیمی و دوستانه مربی با دانش‌آموزان

۴- میزان دلسوزی و علاقه مریبان به حل مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان

۵- عمل حساب شده و سنجیده مربی در حل مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان

۶- میزان اعتماد و اطمینان دانش‌آموزان به مریبان جهت بازگویی مشکلات خود

۷- میزان کمک‌گیری دانش‌آموزان از مریبان تربیتی برای حل مشکلات خود

د) ملاکهای ارزشیابی در زمینه فعالیتهای فرهنگی - هنری

۱- ایجاد نمایشگاه (مربوط به دفاع مقدس، کتاب، هنرهای دستی و غیره)

۲- ایجاد مسابقات سازنده (اعتقادی، علمی، شعر، مقاله، داستان‌نویسی و غیره)

۳- ایجاد و ارائه فعالیتهای هنری (سرود، نمایش، فیلم و...)

۴- پویایی فعالیتهای گروهی (اردو، بازدید، کوهنوردی، نمازجمعه و...)

۵- تشکیل و فعال نمودن نمازخانه، کتابخانه، انجمن اسلامی، تعاونی دانش‌آموزان و غیره

۶- میزان علاقه دانش‌آموزان نسبت به فعالیتهای فرهنگی و هنری

۷- میزان شرکت دانش‌آموزان در فعالیتهای فرهنگی و هنری

* منابع تحقیق

میزان موفقیت مریبان (در مقطع راهنمایی و متوسطه) از دیدگاه دانش‌آموزان، معلمان، مدیران، مریبان، معاونین پرورشی و رؤسای مناطق آموزش و پرورش استان تهران مورد پژوهش واقع شده است.

ب- فعاليتها و آموزش سياسي

در زمينه فعاليت هاي سياسي، موفقيت زياد، متمایل به متوسط گزارش گردیده است. امتیاز بدست آمده در این محور (بدون احتساب نمونه ها)، ۳/۴۶ بوده است.

براساس سوال کلی و جامع مربوط به این بُعد از فعاليت های مریبان، موفقيت حاصله ۳/۵۲ گزارش شده است.

ج- حل مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش آموزان

در زمينه فوق، با توجه به ۸ معیار ارزیابی، میانگین کل امتیازات (با احتساب نمونه های هر منبع) ۳/۵۲ بوده است. (نمره بدون احتساب نمونه ها ۳/۶۴ است.) یعنی موفقيت زياد متمایل به متوسط.

نتیجه سوال کلی و جامع در این محور ۳/۴۹ بوده است.

د- فعاليتهاي فرهنگي و هنري

در مجموع میزان موفقيتی برابر ۳/۵۸ (بدون احتساب نمونه ها) در این محور بدست آمده این میزان با اندکی تفاوت (کمتر) به وسیله سوال کلی و جامع نیز تایید شده است نمره مذکور ۳/۴۹ می باشد.

جدول زیر میانگین امتیازات را در زمينه های چهارگانه نشان می دهد.

نمره باتوجه برملاکها نمره براساس سوال کلی

زمینه ارزشیابی	معلمین	مدیران	معاونین پرورشی	روسای مناطق
آموزش دینی و قرآن	۳/۸۲	۳/۷۰	۴/۰۳	۴/۰۰
فعاليتهاي سياسي	۳/۵۹	۳/۴۶	۳/۵۲	۳/۴۴
حل مشکلات تربیتی و اخلاقی	۳/۵۲	۳/۶۴	۳/۵۴	۳/۴۹
فعاليتهاي فرهنگي و هنري	۳/۴۴	۳/۵۸	۳/۳۵	۳/۴۹

نتایج مطالعه همچنین نشان می دهد که مریبان در موارد ویژه ذیل از سایر موارد موفق تر بوده اند:

- ۱- میزان رضایت دانش آموزان از اخلاق و رفتار مریبان
- ۲- میزان دلسوزی و علاقه مریبان نسبت به حل مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش آموزان
- ۳- رابطه صمیمی و دوستانه مریبان تربیتی با دانش آموزان
- ۴- موفقيت در افزایش دانش و اطلاعات دینی دانش آموزان

۵- استفاده از روشهای مناسب آموزش

و در موارد ذیل امتیاز کمتری نسبت به سایر ملاکهای تحقیق بدست آورده اند:

- ۱- دانش و اطلاعات تربیتی و روانشناسی
  - ۲- میزان ارتباط و کمک گیری دانش آموزان از مریبان در رابطه با مسایل سياسي
  - ۳- فعاليتهاي گروهی
  - ۴- میزان شرکت دانش آموزان در فعاليتهاي فرهنگي و هنري
  - ۵- میزان ارتباط و کمک گیری دانش آموزان برای حل مشکلات رفتاری خود
- براساس میانگین امتیازات بدست آمده از هر منبع تحقیق نتایج زیر بدست آمده است.

منبع تحقیق	بیشترین موفقيت	کمترین موفقيت
دانش آموزان	مسائل آموزش و فعاليتهاي سياسي	حل مشکلات رفتاری و فعاليتهاي فرهنگي - هنري
معلمین	نظرات در کلیه زمینه ها تقریباً متعادل بوده است.	
مدیران	نظرات در کلیه زمینه ها تقریباً متعادل بوده است.	
معاونین پرورشی	حل مشکلات رفتاری و فعاليتهاي فرهنگي و هنري	فعاليتهاي سياسي
روسای مناطق	فعاليتهاي آموزش	فعاليتهاي فرهنگي و هنري

- ۱- در تحقیق، معلمان، مدیران، مریبان، معاونین پرورشی و رؤسای مناطق براساس سوابق به دو گروه «پرسابقه» و «کم سابقه» تقسیم شده اند و قضاوتها بر اساس این ملاکها نیز مقایسه گردیده است.